INTERNATIONAL KORKUT ATA SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE

Osmaniye Korkut Ata University
JUNE 28-30, 2022 / OSMANIYE

Full Texts Book VOLUME 1

Editors
Dr. Ahmet KARDAŞLAR
Dr. Faruk MİKE

ISBN: 978-625-8323-69-6

KADINLARIN SPORTİF GELİŞİMLERİNDE SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİNİN ÖNEMİ

Öğr. Gör. Ahmet KAŞIK
Yozgat Bozok Üniversitesi Şefaatli Meslek Yüksekokulu Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Orcid: 0000-0001-8433-7353
Zişan YILMAZ
Osmaniye Milli Eğitim Müdürlüğü Hasan Aybaba Anadolu Lisesi

Özet

Sosyal sorumluluk projeleri ile kurumlar içerisinde bulunduğu topluma faydalı olabilme adına belirli bir süre zarfında kurslar ya da çeşitli etkinlikler düzenleyerek topluma katkı sağlamaya çalışırlar. Sosyal sorumluluk projeleri toplumun geneline hitap edebildiği gibi bazen de dezavantajlı gruplara hitap edebilmektedir. Bu çalışmanın amacı Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğünce onaylanarak sürdürülen "Şefaatli'de Kadınlar Kick Boks Yapıyor Sağlıklı Kalıyor" sosyal sorumluluk projesinde dezavantajlı grup olan kadınlara 3 ay süre ile kick boks eğitimleri verilmesinin ardından projenin katılımcı kadınlar üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Araştırmanın etik komisyon izni Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonunda 29.09.2021 tarih ve 25/23 karar numarası ile alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu kick boks sosyal sorumluluk projesine katılan 15 kadından oluşmaktadır. Görüşme yarı yapılandırılmış sorular ile toplanarak içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre katılımcılar spora başlamadaki etkenlerden sporu sevmek, çocukluk hayali, kişiliklerine uygun bulmaları, kendini geliştirip çeşitli parkurlara da hazırlanma, sosyalleşme ve kadına şiddete karşı için katıldıklarını belirtmişlerdir. Antrenmanlar sayesinde fizyolojik, fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak gelişim sağladıkları bulguları yer almıştır. Katılımcılara aileleri, üniversite rektörlüğü, sosyal çevreleri ve antrenörleri destek olarak motive etmişlerdir. Proje öncesindeki düşüncelerinin ve proje sonrasındaki düşünceleri bulgularında katılımcıların yapabilir miyim kaygıları varken proje sonrasında en iyi şekilde yaptıklarını belirterek gelişimlerinin hayal ötesi olduğunun farkına varmışlar sporun reklam yüzü olduklarını, sporu artık rekrasyonel olarak değil daha profesyonel olarak yaparak şampiyon olmak istediklerini, siyah kuşak sahibi olup antrenör olmak istediklerini ve sporu bir yaşam biçimi haline getirdikleri bulguları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: kadın, spor, kick boks, sosyal sorumluluk

THE IMPORTANCE OF SOCIAL RESPONSIBILITY PROJECTS IN THE SPORTS DEVELOPMENT OF WOMEN

Abstract

With social responsibility projects, institutions try to contribute to the society by organizing courses or various activities for a certain period of time in order to be beneficial to the society they are in. Social responsibility projects can appeal to the general public as well as to disadvantaged groups. The aim of this study is to investigate the effects of the project on women participating in the social responsibility project "Women Kick Boxing in Şefaatli, Staying Healthy", approved and maintained by the Rectorate of Yozgat Bozok University, after giving kickboxing trainings for 3 months to women who are disadvantaged groups. The ethics committee approval of the research was obtained from the Ethics Committee of Yozgat Bozok University with the date of 29.09.2021 and the decision number 25/23. Content analysis method, one of the qualitative research designs, was used in the research. The working group consists of 15 women participating in the kickboxing social responsibility project. The interview was collected with semi-structured questions and analyzed by content analysis method. According to the findings of the research, the participants stated that among the factors in starting sports, they love sports, find it suitable for their childhood dream, personalities, develop themselves and prepare for various tracks, socialize and participate in the fight against violence against women. It has been found that they have developed physiologically, physically, psychologically and socially thanks to the trainings. Families, university rectors, social circles and coaches motivated the participants by supporting them. In the

findings of their thoughts before the project and after the project, the participants realized that their development was beyond imagination by stating that they did the best after the project, while they were worried whether I could do it. The findings revealed that they wanted to do sports and made sports a way of life.

Keywords: woman, sport, kick box, social responsibility

GİRİŞ

Sosyal sorumluluk projelerinin en temel amacı toplumsal fayda oluşturma, toplumsal ödevleri gerçekleştirme adına yapılan çalışmalardır. Var olan kurum ve kuruluşları daha değerli yapan ya da fark oluşturan sadece ürettikleri ürünler veya sundukları hizmetlerin kalitesi değil, toplumun faydasına oluşturdukları hizmetler ya da kazandırdıkları değerlerdir. Kurum ve kuruluşların başarılı olabilmesi, toplum olarak içerisinde yaşadıkları insanlara karşı yapacakları ödevler, görev ve sorumluluklarını eksiksiz yerine getirerek, çalışanlarının, toplumun ve kurumlarının çıkarlarını koruyarak dengede tutmak ile mümkün olabilmektedir. Böylelikle sosyal sorumluluk ruhu var olabilmektedir (Özgen, 2007).

Tarih boyunca toplumsal cinsiyet farklılığı sportif faaliyetlerde de devam etmiş, özellikle mücadeleye dayanan etkinlikler erkeklerin kontrolünde yapılmıştır. 1960'lı yılların sonuna kadar, sporun ve oyunların sadece erkek çocukların sosyalleşmesi adına önemli bir araç olduğu fikri geniş oranda yer almakta iken, 1970'li yıllardan sonra süregelen bu düşüncelere ait eleştirilerin arttığı görülmektedir. Böylelikle erkeğin kontrolünde olan sportif faaliyetlere kadınların katılması ile süre gelen direnç biraz olsun kırılmış olsa bile henüz olması gereken seviyeye ulaşamamıştır (Yüksel, 2014).

Kick Boks sporu yarışmaları tatemi üzerinde ve ring içerisinde icra edilen, oyun kuralları ve enerji metobolizması bakımından zorlukların olduğu bir spor branşıdır. Rakiplerin birbirlerine üstünlük sağlayabilmeleri için yüksek perfprmans sergilemeleri gerekmektedir. Kick boks da sporcuların antrenman programlarında kuvvet, sürat, dayanıklılık, esneklik ve denge gibi çok farklı yetkinliklerin sportif performansa etki eden özellikler olduğu bilinmektedir **(**Gümüşay, 2021). Bu araştırmanın amacı Kadınların Sportif Gelişimlerinde Sosyal Sorumluluk Projelerinin önemi araştırmaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın etik komisyon izni Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonunda 29.09.2021 tarih ve 25/23 karar numarası ile alınmıştır.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi elde edilen verileri açıklamaya yarayacak kavramları ve ilişkileri elde edebilmek amacını taşır. Betimsel analiz yöntemiyle özet haline getirilen ve yorumlanan veriler, içerik analizi yöntemiyle derinlemesine incelenmiş ve yeni kavramların oluşması sağlanmıştır. İçerik analizi yöntemi ile birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiş ve bunları okuyucuların kolaylıkla anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlanmıştır (Karataş, 2015). Yarı yapılandırılmış görüşme olarak gerçekleşen çalışmada görüşmeyi yapan araştırmacılar soruları önceden hazırlamıştır ama görüşme sırasında katılımcıya kısmi esneklikler sağlanmıştır. Gerektiği takdirde soruların tekrardan düzenlenmesine ya da ilgili konu üzerinde tartışmaya olanak sağlanmıştır. Böylelikle katılımcıların da yapılan araştırma uygulaması üzerinde söz hakkının olduğu bir ortam oluşmuştur (Turkay, 2020). Gönüllü katılımcıların müsait oldukları gün belirlenerek görüşme sağlanmıştır. Görüşmeler katılımcıların izni dahilinde ses kaydına alınmış ve sonrasında araştırmacılar tarafından kağıda geçirilmiştir. Çalışmaya sosyal sorumluluk projesinde 3 ay kick boks eğitimi almış 15 gönüllü katılmıştır.

BULGULAR

Projeye Başlama Sebepleri

Çocukluk Hayali: Sporu sevdikleri, çocukluk hayallerinin bu sporu yapmak olduğunu, bu branşı yapmanın kişiliklerine iyi geldiği bulguları ortaya çıkmıştır.

İmkan: Bu sporu yapmayı hayatlarının her anında istedikleri ama yapmak için fırsat bulamadıklarını, yaşadıkları ilçede böyle bir kursun açıldığını duyunca katılmak istediklerini, daha önce üniversite için farklı illerde bu sporu yapmayı düşündükleri ama ücretli olması ve spor malzemelerinin pahalı olması sebebiyle katılamadıklarını belirttiler. "*Bu da inanılmaz bir proje oldu çocukluk hayalindi zaten güzel oldu"*

Meslek: Bu branşta kendilerini geliştirmek istedikleri ve sonrasında antrenör olmak istediklerini belirten katılımcılar yine çeşitli parkur (polislik) sınavlarına girmede bu kursun etkili olduğunu düşündüklerini belirttiler. Müsabakalara katılmak istediklerini belirttiler.

Sosyalleşme Arzusu: Pandemi döneminde evde hareketsiz kalıp sıkıldıklarını belirten katılımcılar kick boks sporu sayesinde hem spor yapma hem de yeni insanlar tanıma fırsatı bularak eğlenceli ve faydalı zaman geçirdiklerini belirttiler.

Fiziksel Gelişim

Güç Artışı: Daha dayanıklı olduklarını söyleyerek daha güçlü olduklarını bacak ve kollarda güçlenmeyi hissettiklerini belirtmişlerdir. Nefes alma konusunda da eskiye göre daha iyi hissettiklerini de belirtmişlerdir. Kendilerini daha iyi görerek bu durumun özgüvenlerine de pozitif yönde katkı sağladıklarını belirtiler. Dengelerinde de gelişim olmuştur katılımcıların.

Sıkılaşma: Bu spor sayesinde sıkı bir vücuda sahip olduklarını belirten katılımcılar bu durumun çevrelerinden de fark edildiğini sundular. Katılımcılar genel itibariyle kilo verdiklerini belirtirken bir katılımcı bu kurs sayesinde kilo aldığını belirtmiştir.

Katılımcılardan bir tanesinin ifadesi *"sedanter yaşadığımın farkına vardım. Günlük koşturmada spor yaptığımı düşünüyordum ama gördüm ki spor değilmiş yaptığım. Bacaklarım güçlendi, belim ağrıyordu, bacağım ağrıyordu bu ağrılar azaldı kaslarım güçlendi. Kollarım güçsüzdü şimdi kollarımın da güçlendiğini hissediyorum"* dedi.

Sosyal Olarak

Yeni Arkadaşlık: Daha önce tanımadığımız insanlarla tanışıp konuşma fırsatı oldu, etkileşim oldu, her kesimden çevremiz genişledi. Önceden tanıdığım arkadaşlar ile de bu kurs sayesinde daha fazla görüşme fırsatı oldu. Pandemi sonrası iyi geldi.

İletişim/dostluk: Burada kurulan arkadaşlığın ilerde de devam edeceğini düşünüyoruz. Telefon ve sosyal medyadan da haberleşiyoruz. Antrenman öncesi ve sonrası da iletişim kurarak tekniklerinin yanında dostluklarını da geliştirdiklerini belirttiler.

Toplantı: Kuşak sınavı etkinliği, antrenmanlar ve toplantılar arkadaşlık bağlarımızı güçlendirdi. Kuşak sınavı öncesi etkinlik yapıldı sıcak, eğlenceli ve stresten uzak bir ortam oldu. Antrenmanlar motive etti kafa dengi insanlar tanıdım.

Sosyal Çevre

Tebrik: Antrenmanlarda video ve fotoğraf çekimi yaparak bu sporu yaptığını göstermek adına çevrelerine ve sosyal medyada paylaşım yaparak takipçilerine paylaşım yapmışlar ve çevrelerinden sen bu sporu yapıyorsun, en iyi şekilde de yaparsın diyerek motive ettiler. Bu denli başarılı teknik yaptığıma şaşıranlar da oldu ve tebrik ettiler.

Başarma: Arkadaşları ile fotoğraf paylaşan bir katılımcı *"kursa başladığım ilk zamanlarda arkadaşlarım benimle dalga geçmişlerdi ama benim başarımı gördüklerinde kendilerinin de bu kursa başlamayı düşündüklerini bana ifade ettiler, bu sporu yapmak başarıdır, başarılı bir şekilde teknikleri yaptığım için de sürekli tebrik alıyorum"* ifadelerini kullandı.

Psikolojik Olarak

Stres Atma: Antrenmanlara gelmemiz çok iyi oluyor. Negatif enerjimizi boşaltıyoruz. Sinirli olduğum günlerdeki antrenmanlar sonrasında daha sakin bir kişi olarak eve dönüyorduk. Kendimizi daha mutlu ve enerjik hissetmemizi sağladı. Bir katılımcı *"içimde olan bazen anlatamadığım ya da sinirlendiğim zaman dışa vuramıyorum bazen ve antrenmana geldiğim zaman çok iyi oluyor. Negatif enerjimi atıyorum, terapi gibi geliyor"* diyerek duygularını ifade etmiştir.

Özgüven: Teknikleri öğrendikçe güçlü hissediyorduk bu da bizim özgüvenimizi artırıyor. Kendimizi güvende hisseder olduk. Özgüven sayesinde düşüncelerimi daha net ifade eder olduk, daha girişken bir kişiliğe sahip olduk. Başarabilme duygusu hayatımızın her anına yansıdı ve özgüvenimiz gelişti. Başarabileceğimize inanarak daha hırslı ve azimli olmamıza fayda sağladı.

Sakinleşme: Katılımcılardan bazıları pandemi sonrası ve günlük hayatta daha agresif ve sinirli olduğunu belirterek antrenmanlar sayesinde daha sakin bir kişi olduğumu ve daha az sinirlendiğimi fark ettim. Katılımcılardan bir tanesi *"çok agresif bir kişiliğim vardı, spor sayesinde kafam boşalıyor, böylelikle daha uysal bir hal alıyorum, sinirli huyum yok oldu diyebilirim, daha sakiğn ve uyumlu biri oldum bunu hem kardeşim hem de çalışma arkadaşlarım fark etmişler"* dedi.

Fizyolojik Olarak

Adaptasyon: Nefeslerinin açıldığını daha geç yorulmaya başladıklarını hatta günlük işlerde ve yürüyüşlerde de artık yorulmadıklarını daha kaliteli bir yaşam sergilediklerini ifade ettiler. Antrenmanlar sayesinde düzenli beslenme alışkanlıklarının olması.

Kaliteli Antrenman: Antrenmanların ilk zamanlarında yorgunluktan teknik yapamazken gün geçtikçe daha dinç duruma geldik, antrenman süresi arttı. *"Pomem'e başladım. İlk etapta hareketleri yaparken zorlanıyordum, çabuk yoruluyordum. Bu durum giderek azaldı ve sonrasında pomem kursunda koşarken, parkur yaparken daha rahat ediyorum"* ifadelerini kullandı.

Spor Salonu Antrenman Ekipman

Antrenör Teşviği: Antrenör yönünden çok şanslı olduklarını belirten katılımcılar milli takım antrenörü ve işini severek yapması ve başarılı olması bizleri bu spora daha çok teşvik ettiğini belirttiler. Tüm katılımcılarla ayrı ayrı ilgilenip herkesle teknikleri geliştirme yönünde antrenmanlarda zaman ayırdı.

Katılımcı *"Bu tür kurslarda katılımcılar ile pek fazla ilgilenilmez dolayısıyla çok bir şey öğrenemeden kursu bitiririz diyordum ama öyle olmadı antrenörümüz çok ilgiliydi, grupça memnun kaldık, her şeyi ayrıntılı bir şekilde anlattı. Hepimizi sıra ile göz ardı etmeden, tek tek ilgilendi bireysellik ilkesine göre çalıştırdı"* diye ifade etti.

Spor Salonu: Spor branşının gerekliliklerini yerine getirecek kadar spor ekipmanı vardı. Spor salonu temiz ve ferah bir ortamdı. Bu ortam bizlerin motivasyonumuzu artırdı.

Rektörlük Kıyafet

Kick Boks Ünifroma ve Eldiven: Spora özgü tek tip kıyafetlerimizin olması bizlerin bir takım olduğumuzu düşündürerek aynı amaca yönelik birlikte çalışmamız hedeflerimizin olmasını ve bu hedeflere daha büyük hevesler ile sarılmamızı sağladı. Spor ekipmanlarının tekniklerimizi yapmamızda pozitif fayda sağladığını düşünüyoruz. Teşvik edici bir durumdu ve pandemi şartlarında bizlere verilen desteğin çok düşünceli bir davranış olduğunu söyleyebiliriz. Bizler bu tür metaryellere ulaşamazdık.

Bir katılımcı *"Ekipmanımız tam dedik. Bu ekipmanlar ile bizleri gören kişilerde spora başlamak istediler. Bir nevi örnek olduk. Motive etti. ekipmanlar. Teşvik etti. Materyal temininde zaman ve para ödemedik. Çalışan bireyler olmadığımız için bu materyalleri almak kolay değildi. Bugün bir üniforma bir eldiven alabileceğimiz durumda değildi. Çok sevindik. Tam tersine bize bu kolaylık sağlanmasaydı biz bu spora sıcak bakmayabilirdik"* diyerek projedeki destekten bahsetti.

Önemsenme: Üniversite rektörünün ziyaretleri projeye ve biz katılımcılara sahip çıkmaları bizler için oldukça önemli. Bizleri ziyaret etmeleri ile onur duyduk. Aidiyet duygularımız gelişti ve bu kadar emek karşısında bizler daha çok çalışmaya gayret ettik motivasyonumuzun artmasını sağladı.

Aile Desteği: Katılımcıların bir çoğunun aile desteği tam olarak verildiği bulgularına rastlanılmıştır. Bazı katılımcıların babaları destek vermesine rağmen anneleri ilk etapta ön yargılı davranmış bir katılımcıda da tam tersine babasının ön yargılı yaklaştığına ve sonrasında ikna edildiği ve destek verdiği bulgusuna rastlanılmıştır.

"Önyargılıydı ailem anne baba. Bu sporu kadınların yaptığını görmediler. Zarar görebilirisin sana uygun değil. Fotoğrafları attığımda onurlanıyorlar. Artık ben spora gitmezsem ailem kursa git devam et aksatma teşvik ediyorlar"

Haklı gurur: *"Babam ön yargılıydı. Ama kendisi de bu sporu öncesinde de yapmıştı. Babam beni göndermediği zaman ben babama şöyle demiştim. Ben buradayken beni korursan ama ben gidince beni koruyamazsın dedim ikna oldu. Kendisi de beni teşvik etti. Kardeşlerimde sporu seviyor ailem tam olarak destek veriyor"*

Anadolu ajansı: *Aa bir çok yerde yayınlandı. Bu beni mutlu etti ve bu haberleri izleyen herkes beni tanıdı. Markete gidiyorum insanlar söylüyorlar idmanlarınızı gördük diyorlar. Ve insanlar bizi görünce bu işe emek verdiğimizi ve emekler sayesinde yol kat ettiğimizi görüyorlar ve saygı duyuyorlar. Eğitimin boşa gitmediğini çevremde gördü ve saygı duyuyorlar. Gelmek isteyen çok var. Öncesinde iki gün sonra biter orası. Ben sporun gönül işi olduğunu biliyorum ve spor için geldim emek verdim. Devamsızlık yapmamaya çalıştım.*

Güdüleme: Bir dünya şampiyonunu daha yakından tanıma fırsatı bulundu ve dinleyince kendisiyle kendimizi kıyasladık. Kadın bir şampiyonun olması bizleri onurlandırdı. Bu kursta daha ileriye gitmemizi güdüledi. Bize şampiyon Hayriye'nin "bu işi sizde güzel bir şekilde yapabilirsiniz" demesi bizi çok mutlu etti.

TARTIŞMA

Olumlu gençlik gelişimi yaklaşımı açısından spor etkinliklerine katılımın gençlere yansıması isimli çalışmada yapılan analiz sonucunda spor etkinliklerine katılan gençlerin çevrelerindeki bireylerle kurdukları ilişkilerde bağlarının güçlendiği, ailelerinin ve çevrelerinin olumlu tutum ve davranışlarının da özgüvenlerine katkıda bulunduğu görülmüştür. Yapılan mevcut çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Türkiye'de kadın futbolcuların spora başlamalarına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri isimli çalışmada da kadın futbolcuların bu spora başlamalarına teşvik eden unsurların başında aileler birinci sırada yer alırken

basın yayın organlarının etkisi çok düşük bulunmuştur. Uğraşma nedenleri arasında futbol sporunu sevmek ilk sırada, bir arkadaş grubuna katılmak son sıralarda yer almaktadır. İlerde bu alanda üniversite eğitimini almak yönündeki beklentileri ilk sıralarda olduğu görülmüştür yapılan mevcut çalışma ile benzerlik göstermektedir.
Fenerbahçe spor kulübünün yaptığı sosyal sorumluluk projelerinde kulüp desteği ile insanların sosyalleşmesi ve motivasyonu artması ile külubün gelişimine etki ettiği görülmüştür. Yapılan mevcut çalışmada da sosyalleşmenin ön planda olması ve bu durumunda motivasyona etki etmesi sporun dahada ilerlemesini sağlayacağını düşünmekteyiz.

Sonuç ve Öneriler

Şefaatli de bazı katılımcıların bu sayede dışa dönük oldu haklarını savunur oldukları gözlendi. Sosyal etkileşim oldu. Sağlık ve psikoloji desteği gözlemlendi. Umut oldu insanlara kadınlara önyargılı davranıyorlardı bu önyargı yıkıldı. Yapamazsınız söylemlerine karşı başarılı bir şekilde teknikler öğrenildi. İnsanlar onlar yaparsa bizde yaparız diyerek spora teşvik edilmiştir. Sporun hayatın parçası olması gerektiği ve her kadın bu spora başlamalı hayalde kalmamalı gerçeği ortaya konmuş oldu. Katılımcılar müsabakalara katılmak istediklerini belirttiler. Kick boks sporu hayatlarını değiştirebiliyor. Bu sporu yapan diğer sporları da rahatlıkla yaptığı görülmüştür. Parkur sporunda da erkeklerle yarışmaya başladılar bu sayede. İlk başında güzel olacağını ve devam edeceğini düşünmemelerine rağmen her şeyin antrenör çaba ve emekleri ile üniversite yetkililerinin destekleri sayesinde çok güzel geçtiği sonucuna varıldı.
Bu tür sosyal sorumluluk projelerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Kaynakçalar:

1. Atlı M, Arslan E., Özkan, Z., ve Kızılet, A. (2017). Türkiye'de Kadın Futbolcuların Spora Başlamalarına Etki Eden Unsurlar Ve Spordan Beklentileri. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 7*(1), 54-61.
2. Aykara, A., Ve Albayrak, H. (2016). Olumlu Gençlik Gelişimi Yaklaşımı Açısından Spor Etkinliklerine Katılımın Gençlere Yansımaları. *Journal of Society & Social Work, 27*(1).
3. Gümüşay, M. (2021). Kick Boks Sporcularında Core Antrenman Programlarının Sportif Performans Parametreleri Üzerine Etkilerinin. M. Gümüşay içinde, *Hareket ve Antrenman Bilimleri Alanında Güncel Çalışmalar* (s. 1-14). İst: Gece Kitaplığı.
4. Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *M.T. Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 62-80.
5. Özgen, E. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Çalışan Memnuniyetine Etkisi. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-6.
6. Sönmezoğlu, U., Ekmekçi, R., & Dağlı Ekmekçi, Y. A. (2013). Sporda Sosyal Sorumluluk: Fenerbahçe Spor Kulübü Örneği. *Pamukkale Journal of Sport Sciences, 4*(3).
7. Turkay, D. H. (2020). *Spor Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Nobel.
8. Yüksel, M. (2014). Cinsiyet ve Spor. *Tarih Okulu Dergisi*, 663-684.